

2. Хоменко І. В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с.
  3. Хоменко І. В. Неформальна логіка та аргументативне міркування // Філософська думка, 2016, № 3. – С. 34-46
  4. Ch. Perelman, L. Olbrechts-Tyteca. The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation. - London: Notre Dame, 1969. - P. 2
-

Куц А. В., здобувач вищої освіти, II курс, гр. АЮ-201
Науковий керівник – **Чічкань М. В.**, к.ю.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОКРЕМІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГРОМАДЯНСТВА

Актуальність обраної теми дослідження обумовлена потребою з'ясування міжнародно-правового регулювання питань громадянства. Усталеним є поняття, що громадянство є стійким правовим зв'язком між людиною та державою, який породжує взаємні права та обов'язки. Правовий статус громадян, зазвичай, визначається національним законодавством. Відповідно до українського законодавства це питання регулюється Конституцією України, зокрема ст. 4, Законом України «Про громадянство України» від 18.01.2001 р. та іншими нормативно-правовими актами. Однак, у сучасний період важливу роль у регулюванні даного питання відіграє міжнародне право. Крім визначення змісту окремих прав і свобод, норми міжнародного права встановлюють певні мінімальні стандарти, яким повинно відповідати національне законодавство держав [1, с. 167].

Статус громадянина тісно пов'язаний з рядом аспектів, таких як підвідомчість особи відповідній юрисдикції, наявність обов'язку зі сплати податків, наявність права на захист з боку держави на міжнародному рівні тощо. В цілому, до вказаних властивостей громадянства можна дійти, якщо проаналізувати відповідні визначення з Європейської конвенції про громадянство 1997 року та практики Міжнародного суду ООН. В міжнародному праві громадянство можливо розглядати як суб'єктивне право кожної людини. Ця думка підтверджується положеннями статті 15 Загальної декларації прав людини 1948 р. та статті 24 Міжнародного пакту про політичні і громадянські права 1966 р. Якщо виходити з цього трактування в межах основних міжнародно-правових стандартів прав людини, право на громадянство, як суб'єктивне право, включає у себе:

- право на всі блага, які гарантуються через наявність у людини громадянства;
- право на участь в управлінні державними справами у разі наявності громадянства;
- право на набуття громадянства та уникнення випадків без громадянства;
- право на перебування на території держави своєї громадянської належності;
- право на вихід та зміну громадянства;
- заборона позбавлення громадянства як покарання щодо людини.

Також слід зазначити, що поряд із терміном «громадянство» зустрічається і поняття «підданство». Термін «підданство» на сьогодні застосовується щодо громадян окремих монархій, як приклад Великобританія. Більшість монархій вже відмовилась від цього терміну використовуючи термін «громадянство». Тож в цілому, на сьогодні «підданство» та «громадянство» є тотожними за змістом юридичними категоріями. Але раніше громадянство позначало правовий зв'язок особи із державою, а підданство позначало правовий зв'язок із правлячим монархом.

З точки зору міжнародного права доцільно розмежовувати громадянство окремих держав та громадянство адміністративно-територіальних одиниць. В окремих федераціях є громадянство федерації та громадянство суб'єкта федерації, як у Швейцарії. Проте громадянство суб'єкта федерації практично не врегульоване на міжнародному рівні. Своєрідним правовим явищем є громадянство Європейського Союзу. Воно передбачене ст. 22 Маастрихтського договору, де зазначено, що кожен громадянин держави-учасниці є

громадянином Європейського Союзу. Воно має додатковий (субсидіарний) характер стосовно громадянства держави-учасниці та може враховуватися міжнародним правом лише у певних випадках (громадянин країни-члена ЄС мають право на правовий та соціальний захист з боку будь-якої країни ЄС) [1, с. 167].

На сьогодні відсутній єдиний універсальний акт, який регулює питання громадянства у міжнародному праві. Проте є цілий ряд міжнародних договорів, направлених на врегулювання окремих проблемних питань громадянства, наприклад: Конвенція про врегулювання деяких питань, пов'язаних з колізією законів про громадянство 1934 р.; Конвенція про громадянство заміжньої жінки 1957 р. та деякі ін. Існує також низка регіональних угод у цій сфері. Однією із таких є Європейська конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 р., яка була прийнята в рамках Ради Європи і тепер є основним джерелом для європейських держав, у тому числі й України [2, с. 84].

Як підсумок слід зазначити, що, з точки зору міжнародного права, громадянство повинно сприйматись, перш за все, як суб'єктивне право кожної людини. Набуття громадянства окремої країни повинно гарантуватись кожній особі, оскільки саме із громадянством пов'язана можливість реалізації ряду основоположних прав та свобод. На сьогодні не існує єдиного підходу до врегулювання набуття громадянства з точки зору міжнародного права. Проте наявна тенденція відповідно до якої приймають угоди для врегулювання питань колізій національного законодавства щодо набуття та припинення громадянства, а також вирішення проблем апатридів та наявності множинного громадянства.

Список використаних джерел

1. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 544 с.
2. Фенич Я. В. дисертація: «Адміністративно-правове забезпечення права на громадянство в Україні» / Я. В. Фенич; Ужгород. нац. ун-т – Ужгород, 2020. – 211 с.

Ліксман А. Ю., здобувачка вищої освіти I курсу, група ЦГЮ-211
Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА: ПОНЯТТЯ, ПОРЯДОК ПРИЙНЯТТЯ, ПРИЙНЯТНІСТЬ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Захист прав і свобод людини і громадянина є конституційно-правовим обов'язком кожної сучасної держави. Одним із засобів втілення цього обов'язку є конституційна скарга як один із найефективніших юридичних засобів, за допомогою якого відбувається захист основних прав і свобод особи, втілення конституційних цінностей у національному правопорядку.

Для українського конституційного законодавства конституційна скарга є новим інститутом, поява якого на сьогоденному етапі безпосередньо зумовлена внесенням змін до ст. 55 Конституції України. Так, у ч. 4 зазначеної статті закріплюється положення, що кожен громадянин має право звернутися до Конституційного Суду України із конституційною скаргою із підстав, що визначені Конституцією, та в порядку, встановленому законом [1].

Підстави такої скарги також встановлені законодавством на конституційному рівні, а саме у ст. 151-1 Конституції України. У ній зазначено, що Конституційний Суд України вирішує питання про конституційність закону України за конституційною скаргою особи, на думку якої у вирішальному рішенні в її справі використано закон України, що не відповідає Конституції. Конституційна скарга подається лише у випадку, якщо всі інші національні способи юридичного захисту використано [1].